

ὅτι ζητεῖ ἀπ' αὐτὸν καρδίαν καθαρὰν, εὐθύτητα νοῦς, καὶ ὑποταγὴν εἰς τὰς ἐντολάς του· ὅτι πρέπει καὶ τοῦ προσφέρει εὐχὰς, τιμὴν, καὶ δόξαν, μὲ ἐσωτερικὴν καὶ ἐξωτερικὴν λατρείαν ἀξίαν τῆς μεγαλειότητος καὶ ἀγαθότητός του· ἐξεύρει ὅτι εἶναι φιλόγαθος πατήρ, ὅτι θέλει τὴν εὐτυχίαν πάντων, ὅτι διὰ τοὺς ἀνθρώπους ἐδημιούργησε τὴν γῆν καὶ πάντα τὰ ἀγαθὰ αὐτῆς, καὶ ὅτι ἔχει μετὰ θάνατον διαωρισμένας ἀμοιβὰς εἰς τὴν ἀρετὴν, καὶ κολάσεις εἰς τὴν κακίαν. Ὁ φανατικὸς πιστεύει καὶ αὐτὸς εἰς ἓνα Θεόν, τὸν παραστέθει ὅμως εἰς τὸν ἑαυτόν του μὲ πολλὰ διαφόρους χαρακτῆρας· τὸν φαντάζεται ὡς ἓνα τύραννον ἀδυσώπητον, ὅστις ἐπιθυμεῖ πάντοτε αἵματα καὶ σφαγὰς, ὅστις εὐαρεστεῖται εἰς τὸν ὄλεθρον τῶν πλασμάτων του, ὅστις εἶναι ἀκαμπτὸς εἰς συγχώρησιν καὶ τοῦ πλέον μικροῦ παραπτώματος, καὶ ἀρέσκεται νὰ βλέπῃ τοὺς ἀνθρώπους νὰ μισῶνται καὶ νὰ κατατρέχωνται συναλλήλων. Οὕτω λοιπὸν ὁ φανατισμὸς εἶναι ὕβρις εἰς τὴν Θεότητα. Φανταζόμενος ὁ φανατικὸς ὅτι ἐκπληροῖ τὰ εἰς Θεὸν ἱερὰ καὶ νόμιμα χρέη του, τῆ ἀληθείας δέν

ΜΕΡΟΣ Β'. ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΙΕ'. 323

ἐν ἐμπλασῇ παρὰ τῆς ἰσχυροῦς φρενοβλαπ-
βίας τὰς παραλόγους ὁρμὰς.

Προδοσία.

Προδοσία εἶναι νὰ παραβῆ τις τὴν πεί-
στιν, τῆς ὁποίας χρεωστῆ νὰ φυλάττῃ εἰς τὸν
ἡγεμόνα του, εἰς τὴν πατρίδα του, εἰς τὸν φί-
λον του, καὶ εἰς αὐτὸν ἀόμνη τὸν ἐχθρόν του.
Ἡ ἀμοιβαία πίστις εἶναι μία ἀπὸ τὰς βά-
σεις τῆς ἀνθρωπίνης κοινωνίας* καὶ ὅστις πα-
ραβαίνει αὐτὴν εἰς τὰ συναλλάγματα, πρὸς
τοὺς εὐεργέτας, καὶ ἀπλῶς πρὸς πάντα ἄν-
θρωπον ἐμπιστεύοντά τι, ὁ τοιοῦτος εἶναι ἄτι-
μος, ἀπάνθρωπος καὶ κοινὸς ἐχθρὸς. Δὲν λέ-
γω ἐνταῦθα προδοσίαν τὴν ἀνακάλυψιν τῶν
κατὰ τῆς ποιῆς ἀσφαλείας συνωμοσιῶν, καὶ
ἄλλων τοιούτων ἀδίκων βουλευμάτων* μόνον οἱ
συνωμόται ἤθελαν ὀνομάσειν προδοσίαν τοιαύ-
την σωτήριον ἀνακάλυψιν γινομένην ὑπὲρ τοῦ
κοινοῦ συμφέροντος. Προδοσία εἶναι, ὡς εἴπα-
μεν, ἡ παράβασις τῆς δικαίως καὶ νομίμως
χρεωστουμένης πίστεως τῶν ὑπηκόων πρὸς τὰς
ἡγεμόνας τῶν, τῶν πολιτῶν πρὸς τὴν πατρίδα
καὶ πρὸς ἀλλήλους εἰς τὰ κοινὰ καὶ νόμιμα
συν-

συναλλάγματα. Ἡ προδοσία αὕτη εἶναι τόσον θηριώδης καὶ βδελυρά, ὥστε καὶ οἱ ὠφελόμενοι ἀπ' αὐτὴν πρὸς τὸ παρὸν, δικαίως τὴν μισοῦν καὶ τὴν παιδεύουν, ἀφοῦ τοὺς δουλεύσῃ. Τούτου ἔχομεν μυρία παραδείγματα· ἐνδοξότερον ὅμως καὶ συμφερότερον ἤθελεν εἶσθαι νὰ μὴν εὕρισκῃ ποτὲ ἀγοραστὰς τὸ θηρίον τοῦτο, ἀλλὰ Φαβρίκιους πάντοτε (1)

Ἐκδίκησις.

Ἡ ἐκδίκησις εἶναι πάθος ἐναντίον τῆς συγγνώμης, ἀποδιδούσα κακὸν ἀντὶ κακοῦ, ὡς ἐπιτοπλεῖστον δὲ καὶ προσθέτουσα. Εἶναι νόμοι παιδεύοντες τὴν ἀδικίαν· κατὰ δυστυχίαν ὅμως ἀκολουθοῦν περιστάσεις εἰς τὰς ὁποίας τὰ ἀδικήματα δὲν ἔχουν ἄλλον μάρτυρα παρὰ αὐτὸν τὸν ἀδικοῦντα καὶ τὸν ἀδικοῦ-

(1) Ὁ Φαβρίκιος ἐστάθη εἰς τῶν πλέων ἐνδόξων στρατηγῶν τῆς Ρώμης καὶ διὰ τὴν ἀνδρίαν καὶ διὰ τὰς ἀρετὰς του. Ὄταν ἐστρατοπέδευσε πλησίον εἰς τὰ στρατεύματα τοῦ Πύρρου, ἦλθε πρὸς αὐτὸν ὁ ἰατρός τούτου, καὶ ὑπέσχετο νὰ τὸν φαρμακεύσῃ. Ἀλλ' ὁ Φαβρίκιος ὀργισθεὶς κατὰ τοῦ ἀπηναιχρῶπου καὶ ἀπίσπου ἰατροῦ, τὸν ἔστειλε δεμένον πρὸς τὸν Πύρρον.

ΜΕΙΟΣ Η. ΚΑΛΑΜΑΡΙΝΟΥ 111 125

κούμενον· καὶ τότε ὁ ἀκούματός σου εἶναι ἔτι
 μένει εἰς αὐτὸν, ἂν ἐμπορεῖ, καὶ παιδεύει τὴν
 ἀδικητήν· πλὴν, εἰς τὰς περιστάσεις ταύτας,
 ἐπειὸν ὁ πάσχων γίνεται καὶ κριτής, εἶναι
 δύσκολον νὰ γένη δίκαια ἢ τιμωρία· διότι ὁ
 παθὼν νομίζει πάντοτε τὸν ἑαυτόν του ζημιω-
 μένον πλείοτερον παρ' ὅ, τι εἶναι τῇ ἀληθείᾳ.
 Εἰς τοιαύτας λοιπὸν περιστάσεις διὰ νὰ μὴν ὑ-
 ποπέσῃ τις εἰς ἀδικίαν, ἢ πρέπει νὰ δείξῃ
 γενναϊότητα, συγχωρήσας τὸν ἀδικήσαντα, ἢ
 νὰ προστρέξῃ εἰς τὴν πολιτικὴν δικαιοσύνην.
 Τὸ πρῶτον βέβαια δείχνει ψυχὴν γενναίαν,
 ὅταν δὲν προέρχεται ἀπὸ ἀναισθησίας. Ἡ
 πλέον λαμπρὰ νίκη, λέγει τις τῶν σοφῶν ἡ-
 δικῶν, εἶναι νὰ θριαμβεύσῃ τις κατὰ τοῦ ἐ-
 ναντίου του, νὰ τοῦ ἀποδώσῃ καλὸν ἀντὶ κα-
 κοῦ, καὶ ἀπὸ ἐχθρὸν νὰ τὸν κάμῃ φίλον, τὸ
 ὁποῖον εἶναι σύμφωνον καὶ μὲ τὸ πνεῦμα καὶ
 μὲ τὸ γράμμα τῆς φιλανθρωποτάτης ἡμῶν πί-
 στεως. Τοιοῦτοι θριαμβευταὶ ἐστάθησαν ὁ Ἐ-
 παμινώνας, ὁ Σκιπίων, ὁ Αὔγουστος, ὁ Θεο-
 δόσιος, καὶ ἄλλοι τοιοῦτοι μεγάλοι ἄνδρες. Ὅ-
 ταν τις ὅμως ἀδικηθεῖς παρρησία καὶ ἄλλως,
 τοὺς ὁποίους ἐμπορεῖ νὰ ἔχῃ μάρτυρας, τολ-
 μᾷ

μᾶλλον αὐτὸς καὶ κάμῃ τὴν ἐκδίκησιν, οὗτος δει-
χνει ψυχὴν φιλάδικον, καὶ καρδίαν διεφθα-
μένην· εἶναι πλεον ὄχι ἀπλῶς ἐκδικητῆς, ἀλλὰ
καὶ ὑβριστῆς εἰς τοὺς νόμους, διότι καταφρονεῖ
τὴν ἐξ αὐτῶν ὑπεράσπισιν. Πρὸς τούτοις, καὶ
αὐτὸ τὸ συμφέρον ἀπαιτεῖ καὶ μὴν ὑποτασσώ-
μεθα εἰς τὸ πάθος τῆς ἐκδικήσεως, διότι ἐπιφέ-
ρει ἐλέγχους συνειδήσεως, δυσφημίαν, καὶ πολ-
λάκις ὄλεθρον.

Φιλαργυρία.

Φιλαργυρία εἶναι ἡ ἄλογος προσκόλλη-
σις εἰς τὰ χρήματα, καὶ τὸ καὶ μὴ κάμῃ ὁ
ἄνθρωπος χρῆσιν αὐτῶν τιμίαν καὶ πρέπυ-
σαν. Τὰ πλούτη, εἴτε εἰς μέταλλα θεωροῦν-
ται, εἴτε εἰς ἄλλα κτήματα, ὅποῖα εἶναι οἱ
ἀγροί, τὰ ποίμνια, καὶ μυρία ἄλλα τοιαῦτα,
δὲν εἶναι βέβαια ἄλλο παρά μέσα διὰ καὶ εὐ-
χαριστῶμεν τὰς χρείας μας, καὶ καὶ ἐκπληρῶ-
μεν τὰ κοινωνικὰ χρέη καὶ καθήκοντα, ζῶν-
τες καὶ κατ' ἑαυτὰς καὶ μετὰ τοὺς ἄλλους, πρε-
πόντως εἰς τὴν φυσικὴν μᾶς κατάστασιν καὶ
εἰς τὸν βαθμὸν, τὸν ὅποιον ἔχομεν πρὸς τοὺς
ἄλλους. Ἄν λοιπὸν ᾖναι ἀρετὴ καὶ ἐπιμελώ-
μεθα δικαίως τὴν ἀπόκτησιν καὶ συντήρησιν
τῶν

ΜΕΡΟΣ Β'. ΚΙΝΗΜΑΤΩΝ ΙΒ'. 327

τῶν ἀγαθῶν πάντων, διὰ τὰ τὰ μεταχειρίζο-
 ῖσα φρονίμως πρὸς ἀφέλειαν ἰδικήματι καὶ τῷ
 πλεονίσμῳ, τὸ ἐναντίον εἶναι μάταια κακία,
 καὶ κακία τόσον χαμερπῆς καὶ καταφρονιτῆ,
 ἔσον ἢ φιλαργυρία εἶναι τὸ πλεον γελῶν πεί-
 ρος διὰ τὸν λογικὸν ἀνθρώπον, καὶ τὸ μέτρον
 ἀπ' ὅλα τὰ ἄλλα, ἐναντίον τοῦ ὁποῖου οἱ ἀν-
 θρωποι δὲν καταδέχονται κἄν νὰ μεταχειρισ-
 θῶσι σπουδαῖα ἐπιχειρήματα, ἀλλὰ τὸ λακ-
 τίζουν μὲ εἰρωνείας καὶ σκώματα, ὅποια
 ἀρμόζον εἰς τὴν θερσιτικὴν τε ἀμορφίαν. Πάν-
 τοτε οἱ Ποιηταὶ ἐφιλοτιμήθησαν ποῖος νὰ κά-
 μῃ γελοιοτέραν τὴν εἰκόνα τούτου τοῦ πά-
 θους· ὁ Ἀριστοφάνης, ὁ Μένανδρος, ὁ Πλαῦ-
 τος, ὁ Μολιέρος, ὅλοι οἱ κωμικοὶ, ὅλα τὰ βί-
 βλία γέμουν ἀπὸ καταφρόνησιν καὶ σκώμα-
 ματα κατὰ τῆς φιλαργυρίας. Εἰς τῶν μεταγε-
 νεστέρων θέλων πρὸς τοῖς ἄλλοις νὰ δείξῃ τὸν
 φιλάργυρον καὶ πῶς κρίνει ὀρθὰ τοὺς τιμίους
 ἀνθρώπους, τὸν παραστέρει λέγοντα περὶ τι-
 νος· „ Ὁ δεῖνα εἶναι τιμιώτατος ἄνθρωπος·
 „ πτωχὸς ναὶ, ἢ πτωχεῖα του ὅμως δὲν μὲ
 „ ἐμποδίζει νὰ τὸν ἔχω εἰς ὑπόληψιν καὶ τι-
 „ μὴν· σαράντα χρόνους ἔχει τὴν φιλίαν μου,
 „ καὶ

„καὶ ποτὲ δὲν μὲ ἐζήτησαν ἕνα ὀβολόν“·
 Ἄλλος πάλιν φιλάργυρος ἐξίσου χαμερπής,
 συνομιλῶν μ' ἕνα φίλον του, ὅς τις τὸν ἐζήτη
 δάνεια μικρῶντινος ποσότητα δι' ὀλίγας ἡμέρας,
 κέρνει τὸν κωφόν, καὶ ἀντὶ τοῦ τὸν ἀποκριθῆ
 πρεπόντως, τὸν ἐπιπλήττει τὰ πολλά του ἔξο
 δα, καὶ τέλος πάντων λέγει· „Διὰ τί δὲν ζῆς
 „ καθὼς ἐγώ;—Τί; τὸν ἀποκρίνεται ὁ φίλος,
 „ νὰ ζῶ καθὼς σύ; πάντοτε εἶμαι κύριος νὰ
 „ τὸ κέρνω, ὅταν καταντήσω νὰ μὴν ἔχω πλέον
 „ τίποτε“· Ἡ εὐτέλεια καὶ μικροπρέπεια τῶν
 φιλαργύρων φαίνεται ἀνόμη καὶ ὅταν θέλωσι
 νὰ δείξωσιν ἐλευθεριότητα. Γυνήτις ἐπίσημος,
 ἥτις ἤξευρε νὰ συντροφεύῃ τὴν εὐλάβειαν μὲ
 τὴν πλεονεξίαν, εὐρέθη, λέγουν, ὑποχρεωμένη
 νὰ προσφέρῃ εἰς Ἐκκλησίαν τινὰ μίαν κωνδύ
 λαν χρυσῆν· ἐφρόντισεν ὅμως νὰ οἰκονομήσῃ
 τὴν ποσότητα τοῦ χρυσοῦ τόσον, ὥστε διὰ
 τὴν ἄκρην λεπτότητα καὶ ἐλαφρότητα ἦτο
 χρεία νὰ βάλωσιν ἄμμον εἰς τὴν κωνδύλαν
 ταύτην διὰ νὰ ἀντέχῃ εἰς τὸ φύσημα τοῦ ἀέρος·
 Ἄλλος τις φιλάργυρος ἐκαυχᾶτο ὅτι ἔχα
 σεν εἰς τὸ παιγνίδι μεγάλην ποσότητα, χωρὶς
 ὅμως νὰ εἰπῆ πῶσιν· Εἰς τῶν ἀκουόντων ἀσεΐ
 ζό-

ΜΕΡΟΣ Β'. ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΙΒ'. 519

ζήμιος τὰν αἴψε· ἢ Δὲν εἶναι παρὰ τὸν ἔθνη
ἢ ἔν μᾶς λίγεις πόσα ἔχαστες· εἰ μεγάλοι τὸν
ἢ νοὶ σφίγγουν τὰ χεῖλη". Τὰ ἴσα καὶ ἔθ-
λα γελοῖα ἀνέκδοτα δείχνουν πόσον ὄλος ὁ
κόσμος βδελύττεται καὶ καταφρονεῖ τοῦτο τὸ
πάθος· ἢ ἡθικῶς ὁμῶς ἀποσιωπᾶσαι τὰ τοιαῦ-
τα γελοῖα, μᾶς δείχνει ὅτι ἡ φιλαργυρία εἶ-
ναι πάθος ἀδίκον καὶ ἄνομον. Οἱ φιλάργυροι
γίνονται ὑπέυθυνοι πρὸς τὸ ἀνθρώπινον πολί-
τευμα, ἐμποδίζοντες τὴν κυκλοφορίαν τῶν ὀ-
ποίων κρύπτουν ἀργυρίων μέχρι θανάτου· στε-
ροῦν τοὺς συζῶντας πτωχοὺς καὶ δυστυχεῖς
ἀπὸ τὴν βοήθειαν, τὴν ὁποίαν ἡ δικαιοσύνη
τοὺς ὑποχρεώνει νὰ κάμνωσιν ἀπὸ τὰ περισ-
σεύοντα. Τέλος πάντων, ὅταν ἡ φιλαργυρία
κυριεύσῃ κατὰ δυστυχίαν τὸν εἰς ἀξίαν πολι-
τικὴν ἢ ἐκκλησιαστικὴν εὐρισκόμενον, τὸν φέ-
ρει εἰς πᾶσαν ἀνομίαν καὶ ἀδικίαν, ἐνῶ τὸν
κἀμνει εἰς τὰς καρδίας τοῦ λαοῦ μισητὸν, καὶ
ἀληθινὸν ἐξουθενημα λαοῦ. Τόσον αἰσχυρὸν
βέβαια εἶναι τὸ πάθος τοῦτο, ὥστε καὶ αὐ-
τοὶ οἱ φιλάργυροι ἐντρεπόμενοι, ζητοῦν νὰ τὸ
κρύπτωσιν ὑπὸ τὸ ὄνομα τῆς οἰκονομίας, εὐ-
κολα ὁμῶς διακρίνεται ἡ φιλαργυρία ἀπὸ τῆν

οἰ-

οικονομίαν. Ὄταν ὁ πατήρ πολυανθρώπου τι-
 ρὸς οἰκογενείας, ἔχων κατάστασιν μετρίαν, ἀ-
 ποφεύγη γὰρ μάταια ἔξοδα, ἐπαγρυπνῆ εἰς τὸν
 ὑπηρετήν του, καὶ κατοικήσῃ φρονίμως καὶ τὸ
 πλεόν παραμικρὰ ὑποκείμενα τῆς δαπάνης,
 διὰ γὰρ ἔχη τὸν τρόπον γὰρ δόσιν καλὴν ἀνατρο-
 φὴν εἰς τὰ τέκνα του, γὰρ τὰ ὑπανδρεύσῃ ἐντί-
 μως, καὶ γὰρ μὴ καταστήσῃ ποτὲ ἀπὸ ἐνδειαν
 ἐκούσιον γὰρ γένη ὀχληρὸς εἰς τοὺς φίλους, εἰς
 τοὺς συγγενεῖς, ἢ εἰς τὴν πατρίδα του, τὸν
 τοιοῦτον ὅλοι βέβαια τὸν ἐπαινοῦν ὡς φρόνιμον
 καὶ ἀληθῆ οἰκονόμον. Ὅστις ὅμως, ἔχων πλε-
 τον ἀρκετὸν, καὶ ὀλίγα ὑποκείμενα ἔξοδων,
 παραιτεῖται τὰς συναναστροφάς, διὰ γὰρ μὴν
 ὑποχρεόνηται εἰς κανὲν ἀνάλωμα, κατοικεῖ οἰ-
 κίαν πενιχράν, περιγῶ ὅλον του τὸν καιρὸν γὰρ
 μετρεῖ καὶ γὰρ συλλογίζεται μονάδας, δεκάδας,
 κ. τ. λ. ἀπαιτεῖ μὲ ἀυστηρότητα ἀπὸ τοὺς
 χρεωφειλέτας του καὶ τὸ ἔσχατον λεπτόν, φι-
 λονεκεῖ μὲ τοὺς ἐργάτας του δι' ἓνα ὀβολὸν,
 ἀρνεῖται εἰς τὴν γυναῖκα καὶ εἰς τὰ παῖδιά
 του τὴν πρέπουσαν εἰς τὴν κατάστασίν των
 τροφὴν καὶ ἐνδυμασίαν, ἀποβάλλει μὲ σκλη-
 ρότητα τοὺς θεομένους, καὶ δὲν ὑποχρεώνει πο-
 τέ

ΜΕΡΟΣ Β'. ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΙΕ'. ΠΩΣ

τὸ εὔτε γείτονα, εὔτε φίλον, εὔτε συγγενή, εἴαν πρόκειται χρηματικὴ περίστασις, καὶ συνεισφέρει εἰς σύστασιν τῶν κοινῶν καλῶν, ἀπὸ τὰ ὅποια καὶ αὐτὸς ὠφελεῖται εἴτε ἀμέσως εἴτε ἐμμέσως, ὁ τοιοῦτος εἶναι φιλόστοργος, βδελυρὸς, καὶ φίλαυτος ἀκόητος, διότι ἔχων τὰ μέσα ἠ' ἀπολαμβάνει τὴν ἐκ τῆς εὐεργεσίας ἀληθινὴν ἠδονὴν καὶ δόξαν, δὲν καρποῦται ἄλλο παρὰ τὸ ἀνδραποδῶδες αἴσθημα τοῦ βάρους καὶ τῶν φροντίδων τῶν μετάλλων του.

Πολυλογία.

Ἡ πολυλογία εἶναι μία ἀπὸ τὰς πλείους μεγάλας μάστιγας τῆς ἀνθρωπίνης συρραστρεφῆς· προέρχεται δὲ ἀπὸ πολλὰ ἄλλα ἐλαττώματα καὶ πάθη, ὅχι ὀλιγώτερον μισητὰ, ἢ γουν ἀπὸ ἀμάθειαν, ἀπὸ ἀφροσύνην, ἀπὸ ἀναισχυντίαν καὶ ἀδιακρισίαν. Ἡ πρέπουσα καὶ ἔγκαιρος ὀμιλία εἶναι τωόντι παραμυθία εἰς τὴν ἀηδίαν, καὶ ὠφέλεια εἰς τὸ πνεῦμα, διὰ τὴν ἀμοιβαίαν ἀνακοίνωσιν τῶν ἰδεῶν. Ἡ πολυλογία ὅμως γεννᾷ ὡς ἐπιτοπλεῖστον τὴν ^{ἀναισχυντίαν} ἀναισχυντίαν. Πῶς βέβαια νὰ μὴν ἀηδιάσῃ τις, ὅταν βλέπῃ ἄνθρωπον νὰ παρασύρεται ἀπὸ χεί-

χείμαρρον ἀτελευτήτων λόγων, καὶ ὁμιλῇ ἄμε-
 τρας καὶ ἀνόητα· ὁ αὐτὸς καὶ κάμνη ἐνταυτῷ
 καὶ ἐρωτήσεις καὶ ἀποκρίσεις, χωρὶς καὶ ἀφίνη
 εἰς τοὺς ἀκούοντας τὴν ἐλευθερίαν καὶ λαλήσω-
 σιν; Ἄν σε ἰδῇ ἢ ἀνοίξῃς τὸ στόμα διὰ καὶ
 τὸν προβάλλης τίποτε ἢ Στάσου, σε λέγει,
 ἢ ἐξεύρω τί θέλεις καὶ με εἰπῆς, τὸ ἐπρόβλε-
 ἢ ψα, καὶ σὺ αὐτὸς πρέπει καὶ ὁμολογήσης ὅτι
 ἢ δὲν κρίνω τὰ πράγματα ὡς ἔτυχεν· ἰδοὺ τί
 ἢ ἤθελες καὶ προβάλλης· ἄκουε σε παρακαλῶ·
 Μετὰ τοιαύτην ἀηδῆ διακοπὴν καὶ ἀηδέστερον
 προίμιον, ἀρχίζει καὶ σε ποιοκεφαλῇ με τὴν
 πολυλογίαν του, καὶ σε βιάζει τέλος πάντων
 καὶ τὸν ἀφήσης, χωρὶς καὶ ἐμπορέσης καὶ τὸν
 εἰπῆς τὴν γνώμην σου. Ἀπίστευτον σχεδὸν ἢ-
 θελε φαίνεσθαι ὅτι εὐρίσκονται τοιοῦτοι ἄν-
 θρωποι εἰς τὸν κόσμον, ἂν δὲν μᾶς ἐβεβαίω-
 ναν τὰ καθήμερινὰ παραδείγματα. Ἠθέλησε
 τίς καὶ προσκαλέσῃ ἐξεπίτηδες δύο πολυλόγους
 καὶ συμφάγωσι. Πρὶν καθήσασιν εἰς τὴν τρά-
 πεζαν, ἀρχισεν ἡ ὁμιλία· ὁ εἰς τὴν ἀρπαξεν
 εὐθύς, καὶ δὲν ἄφησε πλέον τὸν ἄλλον ἢ ἀνοί-
 ξῃ στόμα, ὅς τις ἀπὸ τὸ πρόσωπόν του καὶ
 ἀπὸ τὰ κινήματά του ἔδειχνε πόσον τὸν ἔτυ-
 ράν-

ΜΕΛΟΣ Β'. ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΙΕ'. 223

ράννει ἢ σιωπή. Τέλος πάντων, μὴ δοῦμενος πλέον νὰ βιασάξῃ, καὶ ἀπελπισμένος ὅτι ἔσθ' ἔσθαι εὐρεῖν εὐκαιρίαν νὰ λαλήσῃ καὶ αὐτὸς, ἔφυγε, χωρὶς νὰ γευθῇ, φωνάζων· ἢ τὸν κατάρατον φλύαρον· δὲν ἴδα ποτὲ ἄλλον ὅμοιον του· ὁ Θεὸς νὰ μὲ φυλάττῃ ἀπὸ τείαυτην φοβερὰν ἀπεραντολογίαν“. Οὕτω λοιπὸν οἱ πολυλόγοι δὲν ὑποφέρουν οὐδ' αὐτοὶ ἑαυτοὺς, ὅταν εἰς ἄλλους ἴδωσι τὴν εἰκόνα των. Ἡ εὐκολία τοῦ λέγειν εἶναι βέβαια προτέρημα τῆς φύσεως, ἀπαιτεῖ γλῶσσαν εὐκαμπτον, μνημονικὸν πλούσιον ἀπὸ λέξεις, καὶ πνεῦμα γόνιμον εἰς ἰδέας· πλὴν ἢ τέχνη τοῦ λέγειν εἶναι ἀκόμη πλέον πολύτιμος· ἢ πολυλογία ὅμως δὲν εἶναι οὔτ' εὐκολία, οὔτε τέχνη τοῦ λέγειν, ἀλλὰ μανία· ὅθεν οἱ πολυλόγοι δὲν θαυμάζονται παρὰ ἀπὸ τοὺς ἀνοήτους καὶ ἀμαθεῖς, οἱ τινες στερημένοι καὶ ἀπὸ λέξεις καὶ ἀπὸ ἰδέας, ἀποροῦν πῶς ἔμπορεῖ νὰ δοθῇ τοσαύτη ἀφθονία λόγων. Οἱ πολυλόγοι λοιπὸν κάμνουν ὕβριν καὶ εἰς τοὺς ἀκούοντας, πέρνοντές τους δι' ἀνοήτους καὶ ἀμαθεῖς, μὴ δυναμένους νὰ κάμωσι τινὰ σκέψιν παρ' ἑαυτῶν.

Διὰ νὰ διορθώσωμεν τὸν ἑαυτὸν μας ἀπὸ τοιοῦ-

ποιούτον πάθος, πρέπει να στοχάζώμεθα ὅτι εἶναι καὶ πολλὰ ἐπικίνδυνον· διότι αὐτόν τε καὶ πολυλογία χωρὶς καὶ περιτρολογία, καὶ χωρὶς ἐπίστε καὶ πειράζει καιρίως τοὺς ἄλλους· δεύτερον, οἱ πολυλόγοι καταφρονοῦνται ὡς ἐπιτοπλεῖστον, καὶ θεωροῦνται ὡς ἄνθρωποι ἀστόχαστοι καὶ ἄκριτοι· τρίτον, τοὺς ἀποφεύγουν οἱ ἄνθρωποι, ὡς ὀχληροὺς, ὡς ἀδιακρίτους καὶ ὡς καταλάλους· διότι συχνὰ πίπτουν εἰς καταλαλιάν, χωρὶς καὶ τὸ αἰσθάνονται, θέλοντες καὶ εὐχαριστήσασσι τὴν λογομανίαν των· τέταρτον, δὲν εἶναι ἀνθρώπου κοινωνικοῦ καὶ θέλη αὐτὸς μόνος καὶ λαλή, καὶ καὶ δεσπόζει εἰς τὰς συναναστροφάς· Ἐπαρατηρήθη ὅτι τὰ ταπεινὰ πνεύματα, αἱ γυναῖκες καὶ τὰ παιδάριαι κλίνουσι ὡς ἐπιτοπλεῖστον εἰς τὴν πολυλογίαν· ὅθεν συμπεραίνεται ἀόμνη ὅτι εἶναι αὐτονομία πνεύματος. Τὸ δίκαιον λοιπὸν, τὸ συμφέρον μας, καὶ τὸ πολιτικὸν χρέος, μᾶς προσάξεν καὶ διορθώσωμεν τὸν ἑαυτὸν μας καὶ ἀπὸ τοῦ πάθους τοῦτο.

Ἄπρεπές.

Τὸ ἀπρεπές θεωρεῖται καὶ γενικῶς καὶ εἰδικῶς. Γενικῶς ἀπρεπές λέγεται ὅ,τι πράγμα

μα